

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 201/2024-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1Cdo/60/2022 takto

rozhodol:

- Ústavnú sťažnosť **odmieta**.
- Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ sa domáha uloženia príkazu najvyššiemu súdu konať bez zbytočných prieťahov, ako aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 15Csp/127/2018 v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa proti EOS KSI Slovensko, s. r. o. (ďalej len „žalovaná“), domáhal nárokov uplatniteľných zo spotrebiteľského vzťahu (bezdôvodné obohatenie, primerané finančné zadosťučinenie a náhrada škody). O žalobe sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom z 30. septembra 2020 tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 851,61 eur s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia (výrok I) a v prevyšujúcej časti vo veci vydania bezdôvodného

obohatenia žalobu zamietol (výrok II). Zároveň rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť sťažovateľovi sumu 250 eur z titulu primeraného finančného zadosťučinenia (výrok III) a v prevyšujúcej časti vo veci primeraného finančného zadosťučinenia žalobu zamietol (výrok IV) a zároveň zamietol žalobu z titulu náhrady škody v sume 1 084,68 eur (výrok V) a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal (výrok VI).

3. Na odvolanie strán v spore Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 22CoCsp/15/2021 z 28. októbra 2021 rozsudok okresného súdu potvrdil (výrok I) a odvolanie sťažovateľa proti výrokom I a III odmietol (výrok II) a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (výrok III).

4. Sťažovateľ v zastúpení advokátom určeným Centrom právnej pomoci podal 25. januára 2022 proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Spis bol na rozhodnutie najvyššiemu súdu predložený 23. marca 2022.

5. Vo veci dovolania rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1Cdo/60/2022 z 27. februára 2024 tak, že rozsudok okresného súdu vo výrokoch II, IV a VI a rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením zo 17. februára 2022 vo výroku I v časti, ktorou boli potvrdené výroky II, IV a VI rozsudku okresného súdu, a vo výroku III zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (výrok I) a vo zvyšnej časti dovolanie odmietol (výrok II).

6. Spis bol okresnému súdu vrátený 19. marca 2024. V súčasnej dobe okresný súd uskutočňuje úkony doručovania rozhodnutia dovolacieho súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ argumentuje, že do času podania ústavnej sťažnosti vo veci dovolania najvyšší súd nerozhodol, pričom dovolacie konanie presahuje obdobie dvoch rokov.

8. Sťažovateľ namieta vo vzťahu ku kritériu skutkovej a právnej zložitosti veci, že ide o spotrebiteľský spor, nejde pritom o vec skutkovo zložitú, keďže v dovolacom konaní sa rozhoduje o dovolacích dôvodoch a na základe zisteného skutkového stavu. Akcentuje, že v obdobných veciach najvyšší súd rozhodol skôr ako v prejednávanej veci. Ide o konania vedené najvyšším súdom pod sp. zn. 7Cdo/97/2022 a sp. zn. 5Cdo/65/2023, v ktorých najvyšší súd vydal uznesenia 31. októbra 2023, resp. 14. decembra 2023.

9. Spotrebiteľský charakter predmetu napadnutého konania sťažovateľ vidí ako dôležitý faktor na posudzovanie zodpovednosti za prietahy, keďže ide o konanie, v ktorom dochádza k zásahu do základného práva na ochranu vlastníckeho práva.

10. Podľa sťažovateľa žalovaná nepredložila dôkaz o hmotnoprávnom nároku na plnenie od sťažovateľa, ktoré prijala na základe nekalej zmluvnej podmienky, a preto u neho existuje legitímna nádej, že žalovaná by mu vrátila uhradené peňažné plnenie v sume 271,89 eur, ktoré mu okresný súd a krajský súd nepriznali. Nečinnosťou a zbytočnými prietahmi zo strany najvyššieho súdu dochádza k neospravedlňiteľnému predlžovaniu tohto legitímneho očakávania.

11. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur sťažovateľ odôvodňuje tým, že nečinnosť najvyššieho súdu pôsobí na sťažovateľa a členov jeho rodiny nepriaznivo

vo všetkých oblastiach jeho života vrátane psychického zdravia, a to s prihliadnutím na pretrvávajúci stav právnej neistoty.

12. Súčasťou ústavnej sťažnosti je žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, ako aj majetkových práv, ku ktorým porušeniu podľa sťažovateľa došlo v príčinnej súvislosti s existenciou zbytočných prietáhov v konaní najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Predtým ako ústavný súd pristúpil k tomu, aby sa zaoberal podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa, skúmal, či ústavná sťažnosť spĺňa náležitosti vyžadované zákonom o ústavnom súde podľa § 123 zákona o ústavnom súde, keďže sťažovateľ nie je zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 a § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Aj s prihliadnutím na žiadosť sťažovateľa o jeho ustanovenie ústavný súd uplatnením materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, a tým aj k ochrane práv a slobôd fyzickej osoby, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu (k tomu pozri aj II. ÚS 51/2017, II. ÚS 782/2014), vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, pristúpil k jej predbežnému posúdeniu napriek uvedenému nedostatku.

III.1. K namietanému porušeniu práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote a práv na ochranu majetku a na pokojné užívanie majetku postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní:

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

17. Ústavný súd v tomto kontexte poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom

na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet’ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet’ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

18. Podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov je odstránenie stavu právnej neistoty (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

19. Ústavný súd v prvom rade podotýka, že celková dĺžka napadnutého dovolacieho konania do vydania rozhodnutia o dovolaní predstavovala 2 roky a 1 mesiac. Najvyšší súd v čase tesne pred doručením ústavnej sťažnosti vo veci dovolania rozhodol, pričom v súčasnosti súd prvej inštancie rozhodnutie dovolacieho súdu doručuje stranám sporu.

20. V kontexte celkovej doby napadnutého konania ústavný súd akcentuje rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, sťažnosť č. 26614/95, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, sťažnosť č. 32967/96, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66). Tento odkaz má svoju relevanciu aj v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet’ahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

21. Berúc do úvahy celkovú dobu konania dovolacieho súdu od podania dovolania (január 2022) až do rozhodnutia o dovolaní (február 2024), ktorá predstavuje dva roky a jeden mesiac, ústavný súd aj s ohľadom na judikatúru ESLP nehodnotí postup najvyššieho súdu v napadnutom konaní ako taký, ktorý by bol spôsobilý bez ďalšieho viesť k záveru o vzniku zbytočných priet’ahov v konaní z dôvodu neprimeranosti dĺžky konania, a to ani s prihliadnutím na skutočnosť, že v napadnutom konaní neboli vykonávané procesné úkony (m. m. IV. ÚS 580/2022). Dovolacie konanie sa svojím charakterom odlišuje od konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, v ktorých sa nečinnosť príslušného všeobecného súdu posudzuje prísnejšie z hľadiska nevyhnutnosti vykonania procesných úkonov v ústavne akceptovateľnej časovej chronológii. Dovolací súd preskúmava rozhodnutie odvolacieho súdu na základe podaného dovolania v intenciách dovolacích dôvodov a robí tak na základe skutočností, ktoré boli zistené a preukázané v celom súdnom konaní, čo znamená, že svoj prieskum zameriava aj na konanie, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo, z čoho priamo vyplýva zvýšená faktická a časová náročnosť. Primárnou úlohou najvyššieho súdu ako najvyššej súdnej autority v krajine (spolu s ústavným súdom z hľadiska jeho postavenia mimo sústavy všeobecných súdov) pri rozhodovaní o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku je v zmysle čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku (v danej veci v spojení s § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku) legitímne očakávanie každého, že jeho vec bude rozhodnutá v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takej ustálenej rozhodovacej

praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ako podstatné k dovolaciemu konaniu treba uviesť aj to, že z miesta, ktoré zastáva najvyšší súd v hierarchii všeobecných súdov, by malo vyplývať, že najvyšší súd rozhoduje iba v najzásadnejších, spoločensky najvýznamnejších a právne najnáročnejších prípadoch, čo tiež môže znamenať, že aj časový rámec, ktorý najvyšší súd na vydanie rozhodnutia potrebuje, má zodpovedať významu jeho rozhodovania (m. m. I. ÚS 203/2021, ZNaU 82/2021), a preto pre záver o existencii zbytočných prietáhov v dovolacom konaní nepostačuje len jednoduché konštatovanie o nečinnosti dovolacieho súdu.

22. Do úvahy ústavný súd zobral v konkrétnych okolnostiach veci aj predmet sporu v základnom konaní (rozhodovanie vo veci uplatnenia nárokov zo spotrebiteľského vzťahu), ktorý aj keď je pre samotného sťažovateľa nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

23. Ústavný súd preto v takejto procesnej situácii sťažovateľa konštatuje, že v tomto prípade nemohlo ísť zo strany najvyššieho súdu o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto relevantnú časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Porušenie majetkových práv sťažovateľ odôvodňuje nečinnosťou najvyššieho súdu.

25. „Majetkom“ podliehajúcim ochrane čl. 1 dodatkového protokolu môžu byť „majetky existujúce“ alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, o ktorých sťažovateľ môže tvrdiť, že má aspoň legitímnu nádej na ich zhmotnenie (Pine Valley Developments a ďalší proti Írsku, sťažnosť č. 12742/87, rozsudok z 29. 11. 1991, bod 51). Sťažovateľ vystupuje v napadnutom konaní v pozícii žalobcu uplatňujúceho si nárok na zaplatenie sumy bezdôvodného obohatenia, primeraného finančného zadosťučinenia, ako aj náhrady škody zo spotrebiteľského vzťahu, čo dostatočne odôvodňuje existenciu legitímnej nádeje na zhmotnenie majetkovej hodnoty, ide teda o majetok podliehajúci ochrane čl. 1 dodatkového protokolu.

26. Pre záver o tom, že dĺžka konania sama osebe predstavuje pokračujúci zásah do vlastníckeho práva, je z pohľadu ESLP nevyhnutné preskúmať dĺžku napadnutého konania (Zanghì proti Taliansku, rozsudok z 10. 2. 1993, § 23). V prípadoch týkajúcich sa mimoriadne dlhých konaní ESLP rozhodol, že ich zdĺhavé vedenie (Kunić proti Chorvátsku, rozsudok z 11. 1. 2007, ods. 67; Machard proti Francúzsku, rozsudok z 25. 4. 2006, § 15) alebo iné opatrenia prispievajúce k omeškaniu (Immobiliare Saffi proti Taliansku, rozsudok z 28. 7. 1999, § 59) mali priamy vplyv na právo sťažovateľov na pokojné užívanie ich „majetku“.

27. Súc viazaný návrhom na rozhodnutie vo veci, ktorým je napadnuté výlučne dovolacie konanie, a berúc do úvahy predbežný záver k neexistencii zbytočných prietáhov v napadnutom dovolacom konaní s ohľadom na jeho dĺžku, ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi postupom najvyššieho súdu v označenom konaní a sťažovateľom namietaným porušením majetkových práv.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

29. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

30. Na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ním, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť a to, že (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená a ani neprípustná.

31. Ak teda ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná jeho právomoc na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda to znamená, že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

32. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodov zjavnej neodôvodnenosti, je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017, I. ÚS 383/2019).

33. Pretože nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

34. Pre úplnosť ústavný súd dodáva aj s prihliadnutím na kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu vydané v dovolacom konaní a vrátenie veci súdu prvej inštancie, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu